

R E P O R T S

LA XXV SESSIÓ DE LA UNIÓ ACADÈMICA INTERNACIONAL

(LONDRES, 19-23 JUNY 1951)

1. La vint-i-cinquena sessió anual del Comitè de la Unió Acadèmica Internacional tingué lloc a Londres, a la seu de la British Academy, del 19 al 23 de juny de 1951.

2. El dimarts dia 19 al matí se celebrà la primera assemblea general, en la qual la Mesa de la Unió donà compte de les diverses qüestions plantejades i foren constituïdes les comissions de treball. Aquestes començaren tot seguit llurs assentades, que continuaren fins el divendres dia 22.

3. En la reunió de la Comissió del *Corpus Vasorum Antiquorum*, tinguda sota la guia del senyor A. Merlin, foren donats a conèixer diversos reports sobre l'activitat d'aquesta empresa a Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Estats Units, França, Gran Bretanya, Grècia, Itàlia i Noruega. Hom presentà dos nous fascicles, apareguts darrerament — el desè del Musée du Louvre, de París, per François Villard (consagrat a les copes àtiques de figures negres d'estil recent i a les copes àtiques de figures roges) i el primer del Museo Nazionale de Nàpols, per A. Adriani—, i sotmeté a l'examen dels membres de la Comissió el text i algunes proves dels gravats del primer fascicle del Kunsthistorisches Museum de Viena, la publicació del qual, així com la del segon fascicle del Metropolitan Museum de Nova York, s'espera que pugui quedar enllestida dins aquest any.

El Delegat de l'INSITUT donà compte de l'estat del primer fascicle del Museu Arqueològic de Barcelona (dedicat a la ceràmica grega de procedència emporitana), obra de P. Bosch i Gimpera i J. de C. Serra i Ràfols, que és de creure que podrà aparèixer ben aviat, i presentà maquetes de la il·lustració del fascicle segon, que contindrà una sèrie de vasos ibèrics. Fou reportada, així mateix, la reconstitució del comitè barceloní del *C.V.A.*, format actualment pels senyors J. Puig i Cadafalch (president), R. Aramon i Serra, P. Bosch i Gimpera, A. Duran i Sanpere, J. Ainaud de Lasarte i J. de C. Serra i Ràfols (secretari).

La Comissió distribuí una subvenció atorgada per la UNESCO per al *C.V.A.* entre els editors dels fascicles de Viena, París, Nova York i Barcelona en vies de publicació. També foren assignades les subvencions que hom espera rebre de la UNESCO per als anys 1952 i 1953; de la primera, n'era destinada una part a complementar la subvenció del primer fascicle publicat per l'INSITUT; de la segona, una altra part per al segon fascicle barceloní.

La Comissió examinà la qüestió, plantejada en anteriors sessions de la U.A.I., dels índexs del *Corpus*. El professor de Lovaina F. Mayence havia acceptat, l'any darrer, de fer-ne un estudi, i hom havia fet arribar els resultats d'aquest a les diverses acadèmies que formen part de la Unió. Després d'un canvi d'impressions, la Comissió conclugué: a) que les xifres romanes i les majúscules que acompanyen les làmines del *Corpus* són indicacions que, per tal de conservar la claredat i la uniformitat de la col·lecció, no poden ésser modificades,

i cal respectar, doncs, l'ordre guardat fins ara ; b) que hom pot prescindir de les minúscules, deixades des del començament a la discreció dels autors, l'ús de les quals havia donat lloc a nombroses divergències. Fou també decidit, quant a les cèdules destinades a facilitar provisionalment la consulta del C.V.A. mentre s'espera la publicació, encara llunyana, dels índexs, de procedir a la confecció, a Bèlgica, França i Itàlia, d'unes mostres de cèdules ¹ de cinquanta vasos pertanyents a sèries i col·leccions diferents, per tal de poder fer-se càrrec de les dificultats que es presentaran i que caldrà resoldre ; el senyor Mayence quedà encarregat de la coordinació i classificació d'aquest material.

4. La Comissió del *Diccionari del llatí medieval* es reuní sota la presidència del professor J. H. Baxter. El secretari del Comitè de redacció del Diccionari, professor P. van de Woestijne, llegí un report de la reunió tinguda a París els dies 19 i 20 de setembre de 1950, en la qual foren presos els següents acords:² «El Comitè, després de considerar novament els límits que cal assignar al diccionari projectat, estima que — havent depassat l'antiga data arbitrària de l'any 1000 — convé d'admetre-hi, en principi, la llatinitat medieval en tota la seva extensió ; en vistes a una realització pràctica molt pròxima, cal limitar, almenys provisionalment, el període a què es dedicarà tot seguit el treball de redacció preparatori de l'edició i l'edició mateixa als segles ja explorats d'una manera gairebé exhaustiva, per tal de permetre de posar immediatament en marxa aquest treball. El treball de despullament i de publicació regional serà continuat, durant aquest temps, pels comitès nacionals segons els principis establerts.»

A continuació els representants d'Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, França, Gran Bretanya, Itàlia, Noruega i Suècia donaren compte de l'estat dels treballs dels respectius comitès nacionals.

El Delegat de l'INSTITUT comunicà que, gràcies a una feliç circumstància, hom havia pogut tenir notícia del lloc on es troben actualment les cèdules aplegades abans de la guerra civil espanyola per la nostra Corporació, les quals, com havia estat ja notificat en sessions anteriors de la U.A.I., havien desaparegut dels nostres locals. Avui se sap que foren transportades per F. Valls i Taberner, entre 1939 i 1942, a l'Escola de Bibliotecàries de Barcelona, de la qual aquell era aleshores director. En aquesta Escola, doncs, es conserva una setantena de paquets de cèdules procedents del despullament de textos llatins medievals d'origen català. L'INSTITUT abriga l'esperança de poder, a no tardar, entrar novament en possessió d'aquests materials, la qual cosa li permetrà d'emprendre les tasques preliminars — classificació, instal·lació, inventari del treball ja acomplert i del que queda per fer — per a reagrupar els antics col·laboradors i continuar l'obra interrompuda.

Hom presentà també a la Comissió un exemplar de la primera part de l'edició, preparada per R. d'Abadal i de Vinyals, dels diplomes carolingis referents a Catalunya. Recordem amb complaença, quant a aquesta obra, que el President de la Comissió ens felicità «per la bella activitat desplegada per l'INSTITUT i es

1. Aquestes cèdules, del format internacional de 125x75 mm., duran les rúbriques següents : 1) signatures dels artistes : a) pintors, b) ceramistes ; 2) atribucions ; 3) inscripcions diferents de la signatura ; 4) temes ; 5) llocs de troballes ; 6) museus i col·leccions.

2. Els representants de França, Itàlia, països escandinaus, Bèlgica i Gran Bretanya manifestaren, abans de la sessió de Londres, llur adhesió a aquestes resolucions.

plagué a subratllar l'alt valor científic i la presentació irreprotxable» d'aquest volum de les Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica.

El senyor C. van Deyck, director de l'«Archivum Latinitatis Medii Aevi» presentà a la Comissió el volum XXI, corresponent a 1951, d'aquesta revista editada per la U.A.I.

No essent possible al professor E. Franceschini, per raons de salut, de prendre una part activa en els treballs del Comitè de redacció de l'«Archivum», per al qual havia estat nomenat en la darrera sessió, el professor F. Araldi fou designat per a ocupar el seu lloc.

5. Els treballs de la *Forma Orbis Romani*, la *Tabula Imperii Romani* i els *Supplements al Corpus d'inscripcions gregues i llatines* — tres empreses paral·leles de les quals té cura la mateixa Comissió — no han avançat gaire durant l'any últim. Només un fascicle de la *Forma* ha vist la llum: *Olbia* (ciutat interessant i molt antiga de Sardenya), preparat pel P. Dioniggi Panedda. Dos altres fascicles d'Itàlia i un de França esperen el moment de llur publicació. El mateix cal dir del segon fascicle, ja redactat, de la *Forma Conventus Tarraconensis*, consagrat a l'antiga Laietània, obra de J. de C. Serra i Ràfols. Hom prossegueix, referent a Catalunya, l'aplega de materials per als fascicles destinats a l'estudi de la regió dels cossetans i de l'antiga Bàrcino.

Quant a la *Tabula*, està quasi acabat el full de Trieste i es treballa en el de la Líbia romana i en altres.

Itàlia ha publicat les inscripcions de *Tergeste* a cura de Petrus Sticotti i té un fascicle en part imprès i quatre en elaboració; França ha donat dos fascicles a les premses, i Àustria prepara dos nous fascicles dels *Tituli Asiae Minoris*.

6. En la reunió, sota la presidència del professor R. A. B. Mynors, del Comitè del *Corpus Philosophorum Medii Aevi*, hom informà sobre l'estat de les publicacions iniciades per les diverses branques d'aquesta empresa.

Del *Corpus Platonicum*, cal anotar l'aparició del segon volum del *Plato latinus* (que conté la traducció del *Phaedo* per Henri Aristippe editada per L. Minio-Paluello amb la col·laboració de H. J. Drossaart Lulofs) i la preparació del tercer (que ha de comprendre la traducció del *Parmenides* i dels *Procli Commentarium in Parmenidem*), així com el començament de la impressió dels volums I (amb el *Compendium Timaei Platonis* de Galenus) i II (amb el *Compendium Legum Platonis* d'Alfarabius) del *Plato arabus*.

Quant al *Corpus Aristotelicum*, foren presentades a la Comissió proves de l'edició del *De Anima*, a cura de H. Raeder, i de les versions del *De Mundo*, a cura de W. Lorimer, i fou detallat l'estat de les altres diverses edicions.

El text llatí de l'epítom dels *Parva Notularia*, dins la sèrie dels *Comentaris d'Averroes*, ha estat recentment publicat per Emily L. Shields i Harry Blumberg. La preparació del text àrab del mateix epítom i dels textos àrabs, hebreus i llatins de tres altres obres està molt avançada.

Complimentant l'encàrrec que ens fou fet, en la sessió de 1950, de redactar una nota sobre l'edició de les obres d'Arnau de Vilanova projectada per l'INS-TRUT que permetés d'estudiar en quina mesura la U.A.I. podria patrocinar aquesta empresa, presentarem a la Comissió del *Corpus philosophorum* — junt amb un exemplar de *L'epistolari d'Arnau de Vilanova*, de J. Carreras i Artau — el següent report:

«L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, per iniciativa de la seva Secció de Ciències, aprovà, el desembre de 1947, un pla general de publicacions i recerques referents a Arnau de Vilanova i nomenà un comitè, format per membres de les seves tres seccions i altres personalitats, al qual fou confiada l'execució del pla. Aquest Comitè s'ha reunit diverses vegades i els treballs preparatoris de l'edició han fet, sota la seva direcció, progressos remarcables.

El pla inicial preveia la publicació immediata de les obres espirituals d'Arnau de Vilanova, inèdites en llur majoria, d'una gran importància internacional a causa de la gran difusió que tingueren durant l'Edat Mitjana a través de tot Europa. Recomanava, així mateix, la preparació d'una edició crítica de les obres científiques i mèdiques d'Arnau, en gran part publicades ja durant el segle XVI, i també l'elaboració de treballs bibliogràfics i de monografies històriques. Durant els tres anys escolats des de la formulació del pla, alguns membres del Comitè han preparat un clima d'arnaldisme amb la publicació, per via d'assaig, d'estudis i d'algunes peces menors del corpus arnaldia.

La part del pla que concerneix els escrits espirituals és avui la més avançada, i una edició completa d'aquests podria veure la llum en una data relativament pròxima si hom reeixia a vèncer les dificultats econòmiques de l'empresa, la qual cosa l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, desproveït actualment de tota mena de subvenció oficial, no pot pensar a resoldre tot sol.

L'edició hauria de comprendre un nombre reduït de volums — no més de tres o quatre, que podrien, si calia, ésser publicats per fascicles — i hauria de contenir els següents escrits d'Arnau de Vilanova:

- a) el comentari a l'Apocalipsi, segons el ms. vat. lat. 5740;
- b) els quaranta-un escrits aplegats en el ms. vat. lat. 3824, per ordre cronològic;
- c) els altres escrits espirituals llatins;
- d) els textos catalans, italians i grecs conservats en manuscrits del segle XIV.»

Seguia a continuació una llista detallada de totes les obres arnaldianes compreses en el projecte.³

Acceptada per la Comissió la proposta de l'INSTITUT, les *Obres espirituals d'Arnau de Vilanova* quedaren incorporades al *Corpus Philosophorum Medii Aevi*.

7. Les comissions de les empreses en les quals l'INSTITUT no pren actualment una part activa — *Catàleg de manuscrits alquímics*, *Codices Latini Antiquiores*, *Concordança i index de la tradició musulmana*, *Monumenta Musicae Byzantinae* i *Diccionari de la terminologia del Dret internacional* — donaren també compte de l'estat de llurs treballs.

Assenyalem la publicació del segon volum — dedicat a les biblioteques dels departaments francesos — del *Catalogue des manuscrits alchimiques* per James Corbett i la de l'*Hirmologium Cryptense* (vol. III dels *Monumenta Musicae Byzantinae*) en edició facsimil acompanyada d'una introducció i índexs per Dom Tardo, de Grottaferrata.

Les comissions de les *Obres de Grotius*, del *Diccionari del Dret consuetu-*

3. Hom la trobarà en la meua nota *Projecte de publicació de les obres espirituals d'Arnau de Vilanova*, «Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics», I (1952), 97-100.

dinari de la Indonèsia i de les *Edicions sàvies* no es reuniren durant aquesta sessió de la U.A.I. En canvi, començaren a actuar dues noves comissions: la de traduccions llatines creada l'any passat, que pren el nom de *Catalogus Translationum et Commentariorum*, i la dels *Diccionaris assiris*.

8. El dissabte dia 23 se celebrà l'assemblea general de clausura. Hom procedí a l'elecció de dos membres per a la Mesa de la Unió (J. Basdevant per a una vice-presidència i Ch. E. Odegaard per a un dels llocs de secretari adjunt, en substitució de F. Mayence i R. P. McKeon, respectivament) i a la dels delegats i delegats adjunts al Consell Internacional de la Filosofia i les Ciències Humanes; es prengué acord sobre algunes qüestions relatives a aquest Consell; s'aprovaren les propostes de subvencions de la U.A.I., els subsidis a demanar a la UNESCO i els reports de les diverses comissions; es discutí la readmissió de les acadèmies alemanyes i japonesa, que fou acceptada, i es veié amb bons ulls la possibilitat de l'ingrés de Mèxic a la U.A.I.; es fixà, en fi, la celebració de la sessió de 1952 a Brusselles, el mes de juny. Fou presentat, també, als assistents, durant l'assemblea, el fascicle *Union Académique Internationale: Coup d'œil sur les vingt-cinq premières sessions du Comité: 1920-1950*, redactat per J. Bidez fins al 1939 i completat fins al 1950 per V. Tourneur.⁴

9. Després de la reunió de Londres, la Mesa de la U.A.I. quedà constituïda de la següent manera: G. Lugli, president; C. Høeg i J. Basdevant, vice-presidents; R. A. B. Mynors, secretari; H. J. Pos i Ch. Odegaard, secretaris adjunts, i Victor Tourneur, secretari administratiu. Els quatre llocs de delegats (un de més que en anys anteriors) al Consell de la Filosofia són ocupats per G. Lugli, A. Merlin, Sir Ch. Webster i C. Hoeg, i els de delegats adjunts per L. Hammerich, Ch. E. Odegaard, C. C. Berg i F. Mayence.

10. Durant els dies de la sessió, els membres de la U.A.I. foren atesos cordialment per llurs col·legues de la British Academy i en especial pel seu secretari R. E. M. Wheeler. Cal recordar, entre altres atencions: la recepció oferta per la Universitat de Londres; l'excursió a Cambridge, on els delegats foren invitats a dinar al Pembroke College i a un te sobre l'herba a Peterhouse, i el sopar a Lancaster House, ofert pel Govern britànic.

R. ARAMON I SERRA

REUNIÓ DEL COMITÈ ESPANYOL DE CIÈNCIES HISTÒRIQUES

(MADRID, 9 MAIG 1951)

Després d'uns quants anys d'estroncament en les seves activitats i fins i tot en la seva existència, es pot dir, el Comitè Espanyol de Ciències Històriques, adherit al Comitè internacional del mateix nom, ha tornat a reconstituir-se i a funcionar.¹ La fi de la guerra mundial i el restabliment de les relacions científiques i acadèmiques entre els historiadors, manifestat principalment en el novè Congrés Internacional de Ciències Històriques tingut a París,

4. Cal que fem constar la nostra sorpresa per la falsetat que inclouen els mots dedicats a Espanya en la darrera pàgina de l'opuscle.

1. Cf. R. ARAMON I SERRA, *El Comitè Espanyol de Ciències Històriques*, «Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics», I (1952), 88-89.